

Характеристика умов вкладу «Накопичувальний»

Сума незнижуваного залишку, грн.	Термін залучення коштів			
	3 місяці	6 місяців	9 місяців	12 місяців
10 000	9,7 %	10,0 %	10,5 %	10,5 %
50 000	9,8 %	10,5 %	11,0 %	10,6 %
100 000	9,9 %	11,0 %	11,5 %	10,7 %
Додаткові функції при пролонгації	Зміна суми незнижуваного залишку			
	Зарахування 1 % на рахунок вкладу від суми незнижуваного залишку			

На завершення самостійної роботи студентів викладач пропонує зафіксувати наслідки запровадження вкладу «Накопичувальний» у вигляді висновків. Такими висновками є: 1) запровадження нового депозитного продукту – вкладу «Накопичувальний» – спричинить розширення клієнтської бази банку і, відповідно, збільшить обсяги залучених коштів; 2) завдяки розширенню лінійки депозитних продуктів банк зміцнить свою присутність на ринку депозитних послуг, а також збільшить ресурсну базу для активних операцій.

Таким чином, за завданням викладача і під його керівництвом студенти здійснюють сукупність навчальних дій, за допомогою яких відбувається самостійне закріплення і поглиблення раніше здобутих знань і навичок щодо депозитних продуктів банку в межах вивчення дисципліни «Операції банків та небанківських кредитних установ».

Організація самостійної навчальної роботи може бути ефективною за:

- наявності науково-методичного потенціалу викладачів;
- готовності викладача до такої роботи, коли потрібно відмовитися від діючих стереотипів;
- розроблення технології індивідуальної роботи з підготовки студентів до самостійної пізнавальної діяльності.

Якщо раніше самостійна робота розглядалась як важлива складова навчального процесу, але яка все-таки поступається за вагомістю аудиторним заняттям, то за новою парадигмою освіти самостійна робота студентів визначається головним складником вищої освіти. Інтеграція студентів у різні освітні середовища сприяє набуттю ними досвіду самостійного розв'язання професійно важливих завдань, розвитку творчого потенціалу, формуванню вміння не тільки самостійно визначати і ставити професійні проблеми, але й знаходити ефективні шляхи виходу з них – тобто відповідально ставитися до себе, інших людей, соціального і природного середовища, в якому вони перебувають.

Перелік посилань:

1. Колісник І. А. Самостійна робота студента як невід'ємна складова здобуття якісної освіти / І. А. Колісник, А. І. Панькевич, А. М. Гоголь // *Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів: Мат. Навч.-наук. конф. з міжнар. участю.* – Полтава, 2017. – С. 68-70.
2. Малафій І. В. *Дидактика: Навчальний посібник* / І. В. Малафій – К.: Кондор, 2009. – 406 с.
3. Дичківська І. М. *Інноваційні педагогічні технології* / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 351 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЗНАТЬ

*І.О. Хорошилова, канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Час не стоїть на місці, і розвиток сучасного суспільства вимагає від нас підготовки фахівців, здатних до прийняття нестандартних рішень. За умов інтеграції освіти, науки і виробництва перед працівниками вищої школи постає завдання підготовки та формування творчої особистості, поступового перетворення навчальної діяльності студента в професійну діяльність. Оскільки освіта є свого роду системою пізнання, розвитку мислення та творчості це й є засобом формування всебічно розвинутої особистості, що з розвитком сформує спеціаліста, здатного належним чином виконувати свої обов'язки, та підвищувати рівень своєї кваліфікації до вимог сьогодення. Одним з основних резервів підвищення ефективності навчання є самостійна робота студентів, та головною метою самостійної роботи є формування професійно необхідних якостей майбутнього фахівця. Як відомо, самостійна робота – це форма організації особистого вивчення студентами всього навчального матеріалу як в аудиторний так і в поза аудиторний час. Од же основною метою самостійної роботи на наш погляд є

сприяння формуванню особистісної риси та важливої професійної якості студента, незаперечна суть якої полягає в умінні систематизувати, контролювати, планувати та регулювати свою діяльність особистістю самостійно. Це щоб поліпшити засвоєння певних знань, їх закріплення та систематизацію, застосування при вирішенні практичних завдань та виконання творчих робіт, також отримання певних навичок, умінь, та виявлення недоліків та упущень при отриманні знань із предмету. При самостійній роботі студент має можливість працювати без поспіху, що дозволяє йому не боятися помилитися, та отримати незадовільну оцінку викладача, а також дає можливість обирати відповідний до свого характеру темп роботи та умови для поліпшення її виконання.

У ВНЗ самостійна робота передбачає поетапне засвоєння нового матеріалу, його закріплення, застосування на практиці, та повторення. На думку багатьох дослідників на самостійне дослідження може вноситись: теоретичний матеріал, не складний за змістом; практичні роботи, де не має потреби безпосереднього керівництва викладача. Тому організація самостійної роботи повинна цілеспрямовано впливати на весь навчальний процес, створювати системність у роботі студента протягом всього навчання. Отже вона має охоплювати матеріали лекцій і практичних семінарів, надавати навички конспектування, відповідно надавати професійний та теоретичний практикум, навчати складанню опорних конспектів, та проводити письмовий контроль за вирішенням поставлених проблем, та оглядом літератури, виконанням самостійних завдань та практичних завдань.

Студент, не підготовлений до самостійного отримання знань, та сам не зможе розвинути в собі ці якості у процесі професійної діяльності. Тому саме ВНЗ повинні забезпечити не тільки високий рівень професійних знань і вмінь студентів, але й в пріоритеті сформувати творчу особистість фахівця, що здатен до самовдосконалення і самоосвіти. Науково правильно організована і систематично здійснювана самостійна робота є необхідною умовою успішного навчання, та одним із визначальних факторів впливу на професійне становлення особистості.

Традиційно самостійна робота студентів проводиться за такими формами [2, с. 69]:

- індивідуальні (написання рефератів, доповідей, курсове та дипломне проектування, самостійна науково-дослідницька робота тощо);
- групові (проектне навчання, навчання та співпраця в колективі, навчання в ігровій формі, групові консультації, факультативи, заняття в гуртках);
- масові (програмове навчання).

Відомо, що в сучасній педагогічній практиці серед найбільш ефективніших методів самостійної роботи студентів, слід виділити [6, с. 132]:

- проблемно-пошукові методи;
- метод проектного навчання;
- методи колективної розумової діяльності;
- метод застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні.

Але ми акцентуємо насамперед увагу не на всебічному розгляді цих методів, а на аналізі основних принципів і правил формування та використання найбільш ефективних методів при організації самостійної роботи студентів. Од же коли до нас приходять першокурсники, хіба нам не хочеться надіятися, що вони вже вміють навчатися, ми сподіваємося, що ці навички у них сформовані школою. Проте це далеко не так. І хоч як у нас не вистачає часу, питанням формування навичок навчання ми теж повинні займатися. Тому, створюючи систему самостійної роботи студентів, необхідно, насамперед, навчити їх вчитися (це потрібно робити з перших занять у вищому закладі освіти, наприклад, при вивченні курсу «Вступ до фаху»), а також, ознайомити їх з психофізіологічними основами розумової праці, технікою її наукової організації. Серед основних навчальних умінь і навичок, які необхідно засвоїти студентам для успішної самостійної роботи, одне з перших місць посідають уміння і навички роботи з науковою літературою, тобто професійно-орієнтоване читання.

Існуюча ситуація у ВНЗ не дозволяє забезпечити студента необхідною сучасною літературою. З огляду на економічні умови і можливості поліграфічної індустрії ми рекомендуємо поступово переходити на електронні видання посібників для самостійної роботи студентів, лекційних матеріалів викладачів, що уже частково реалізується і у нас на кафедрі, та в цілому в університеті. В електронному вигляді в нашій бібліотеці є матеріали для самостійної роботи (дистанційні курси) як з професійно орієнтованих, так і допоміжних дисциплін.

Для формування системи в організації самостійної роботи також головне методично раціонально організувати роботу студентів. Важливо постійно зміцнювати відносини між викладачем та студентом. Якщо на перших курсах викладач активно впливає на сприйняття студентом, то по мірі

просування до старших курсів потрібно спонукати студента до самостійної праці, та підтримувати його прагнення само освічуватися. Тобто необхідно переходити від опосередкованого контролю з боку викладача до самоконтролю з боку студента, від зовнішньої оцінки до формування самооцінки. Та насамперед виконання завдань самостійної роботи повинні привити студентів навички мислення, аналізу, враховуючи умови, вміння ставити задачі, та вирішувати виникаючі проблеми, тобто перетворити процес самостійної роботи на творчий.

Викладені нами міркування дають змогу стверджувати, що організацію самостійної роботи студентів слід розглядати як систему взаємодії студента та навчального матеріалу з дисципліни, що навчає самостійно працювати з науково-технічною та методичною літературою, здобувати необхідні знання, набувати практичні вміння й навички для формування готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності. Але тільки за умови її чіткої організації викладачем буде забезпечена активізація професійної підготовки майбутніх фахівців, що сприятиме формуванню творчого, та самостійного мислення.

Наша практична педагогічна діяльність доводить, що самостійна робота як найліпше сприяє розвитку активності та творчості у студентів, яка виявляється в бажанні перетворити одержані знання на життєву потребу в своїй подальшій професійній діяльності.

Перелік посилань:

1. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитномодульній системі підготовки фахівців (Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 23 січня 2004 р. № 48). [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журналу : <http://www.minagro.gov.ua/page/?n=5192>.
2. Демченко О. Дидактична система організації самостійної роботи студентів// Рідна школа, 2006, №5, С. 68-70.
3. Журавська Л. М. Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у ВНЗ / Журавська Л. М. // Освіта та управління. – Т. 3. – 1999. – №2.
4. Ландэ Д. В. Поиск знаний в интернет. Профессиональная работа / Ландэ Д. В. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2005. – 72 с.
5. Чебан Т.М. Комплексний та системний підхід до організації самостійної роботи студентів як шлях підвищення її ефективності: Вестник ХНТУ № 3 (23), 2005г.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 351 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

В.В. Чаговець, канд. екон. наук, доцент

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Завжди найбільш актуальною проблемою, що стоїть перед системою освіти є підвищення якості навчання. Рішення цього завдання прямо пов'язане з підготовкою кваліфікованих кадрів в умовах глобалізації та європейської інтеграції України. Сьогодні найважливішими вимогами ринку праці є здатність до системного мислення, до інноваційної діяльності, уміння трансформувати інформацію в нові знання та знаходити їм практичне застосування. У зв'язку із цим зростає роль вищих навчальних закладів у підготовці та випуску висококваліфікованих фахівців, здатних до професійної мобільності. Необхідне переосмислення основних функцій системи освіти з урахуванням нових вимог, що впливають із логіки нових ринкових відносин, беручи до уваги соціально-економічні зміни, пов'язані з розвитком вітчизняної економіки в умовах глобалізації та європейської інтеграції [1].

Перспективним напрямом реалізації поставлених завдань є зміна методик викладання дисциплін впровадженням нових підходів до організації навчального процесу, які базуються на широкому використанні інформаційно-комунікаційних технологій, технічних засобів навчання, дистанційних систем.

Дистанційна освіта є сучасною визнаною формою навчання, що широко використовується навчальними закладами, забезпечуючи підготовку адаптованих до потреб ринку висококваліфікованих фахівців [2]. Для кращої організації самостійної роботи студентів протягом навчального року викладачами кафедри економіки та управління ХДУХТ виконувалась робота з формування електронних ресурсів (компонентів інформаційно-освітнього середовища університету) та налаштування параметрів дистанційних курсів на платформі eFront. Дистанційні курси розроблено, апробовано та впроваджено у навчання, що підтверджується відповідними актами. Теми курсів узгоджено з робочими програмами дисциплін.